

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-401/11 P-RENV-RX
(objava odlomkov)

Stefano Missir Mamachi di Lusignano in drugi
proti
Evropski komisiji

„Pritožba – Javni uslužbenci – Uradniki – Umor uradnika in njegove žene – Pravilo o skladnosti med zahtevkom, pritožbo in tožbo na področju odškodnin – Obveznost zagotovitve varnosti zaposlenih v službi Unije – Vzročna zveza – Premoženjska škoda – Solidarna odgovornost – Upoštevanje dajatev, predvidenih v Kadrovskih predpisih – Nepremoženjska škoda – Odgovornost institucije za nepremoženjsko škodo umrlega uradnika – Odgovornost institucije za nepremoženjsko škodo upravičencev po umrlem uradniku“

Povzetek – Sodba Splošnega sodišča (pritožbeni senat) z dne 7. decembra 2017

1. *Nepogodbena odgovornost — Pogoji — Vzročna zveza — Več vzrokov za nastanek škode — Uporaba teorij ustrezne vzročnosti in enakovrednosti pogojev*

(Člen 340, drugi odstavek, PDEU)

2. *Nepogodbena odgovornost — Pogoji — Vzročna zveza — Umor uradnika s strani tretje osebe zaradi tega, ker njegova institucija ni izpolnila obveznosti varovanja — Prekinitev vzročne zveze zaradi dejanja tretje osebe — Neobstoj — Opredelitev institucije kot sopovzročiteljice škode*

(Člen 340, drugi odstavek, PDEU)

3. *Pritožba — Razlogi — Razlog, uveljavljan zoper dodatni razlog obrazložitve — Brezpredmeten razlog — Zavrnitev*

(Člen 256(1) PDEU; Statut Sodišča, člen 58, prvi odstavek)

4. *Uradniki — Obveznost uprave, da zagotovi pomoč — Področje uporabe — Obseg — Meje*

(Kadrovski predpisi za uradnike, člen 24)

5. *Tožbe uradnikov — Pristojnost sodišča Unije — Ugotovitev solidarne odgovornosti institucije za škodo, ki je nastala uradniku — Vključitev*

(Člen 270 PDEU; Kadrovski predpisi za uradnike, člen 24)

6. *Nepogodbena odgovornost — Škoda — Škoda, ki se lahko povrne — Škoda, za katero je več povzročiteljev — Solidarna odgovornost sopovzročiteljev*

(Člen 340, drugi odstavek, PDEU)

7. *Pritožba — Razlogi — Pomanjkljiva obrazložitev — Merila, ki jih je upoštevalo Sodišče za uslužbenca za določitev zneska odškodnine za nastalo škodo — Nadzor Splošnega sodišča*
8. *Uradniki — Nepogodbena odgovornost institucij — Pogoji — Škoda — Nepremoženjska škoda, ki zajema telesno in duševno trpljenje, ki ga je umorjeni uradnik doživel do trenutka svoje smrti — Nepopravljiva škoda*

(Člen 340, drugi odstavek, PDEU)

9. *Uradniki — Nepogodbena odgovornost institucij — Pogoji — Škoda — Nepremoženjska škoda, ki je nastala upravičencem po umorjenem uradniku zaradi nezadostnih dajatev iz Kadrovskih predpisov za zagotavljanje odškodnine za škodo, ki jim je nastala — Popravljiva škoda — Meje*

(Člen 340, drugi odstavek, PDEU)

10. *Nepogodbena odgovornost — Škoda — Škoda, ki se lahko povrne — Nepremoženjska škoda, ki je nastala zaradi smrti bližnjega — Vključitev — Presoja ex æquo et bono*

(Člen 340, drugi odstavek, PDEU)

1. Če obstaja več vzrokov za isto škodo, je načeloma mogoče uporabiti dve teoriji vzročnosti, in sicer teorijo enakovrednosti pogojev in teorijo ustrezne vzročnosti. Kar zadeva pravo Unije, se kaže tendenca v korist teorije ustrezne vzročnosti. Unija je namreč lahko odgovorna le za škodo, ki dovolj neposredno izhaja iz nezakonitega ravnanja zadevne institucije in tožeča stranka mora dokazati, da brez storjene napake škoda ne bi bila povzročena in da je napaka odločilni vzrok za nastanek škode.

Poleg tega na eni strani, če je ravnanje, ki se očita instituciji ali organu Unije, del širšega procesa, pri katerem so sodelovale tretje osebe, in je na drugi strani zatrjevana škoda neposredna posledica posega ene od teh tretjih oseb, mora sodišče Unije preveriti, ali se temu posegu ni bilo mogoče izogniti samo zato, ker je bilo očitano ravnanje storjeno, oziroma ali je bil, nasprotno, ta poseg izraz samostojne volje. V primeru samostojne volje mora sodišče ugotoviti, da je bila vzročna zveza prekinjena. Poleg tega sodna praksa v zvezi s členom 340, drugi odstavek, PDEU, odgovornost Unije omejuje na škodo, ki neposredno, celo dovolj neposredno, izhaja iz nezakonitega ravnanja zadevne institucije, kar zlasti izključuje, da navedena odgovornost zajema škodo, ki bi bila zgolj posledica, nepovezana s tem ravnanjem. Po tej logiki preprosto dejstvo, da je nezakonito ravnanje nujen pogoj za nastanek škode v smislu, da ta ne bi nastala, če takega ravnanja ne bi bilo, tako ne zadošča za vzpostavitev vzročne zveze.

Vendar ti pogoji, ki izhajajo iz sodne prakse, absolutno ne izključujejo uporabe teorije enakovrednosti pogojev in omogočajo samo ugotovitev, da je treba teorijo enakovrednosti pogojev zavrniti, če nepravilno ravnanje institucije ni povezano s škodo in če sodišče ugotovi prekinitev vzročne zveze. Zato, nasprotno, v primeru, ko škoda izhaja neposredno ali dovolj neposredno iz nepravilnega ravnanja institucije in torej to nepravilno ravnanje s škodo ni tako nepovezano, da bi to povzročilo prekinitev vzročne zveze, sodišče Unije lahko uporabi teorijo enakovrednosti pogojev.

(Glej točke 64 in od 67 do 70.)

2. V primeru, ko je institucija odgovorna za neizpolnitev obveznosti zagotovitve varnosti, ki je prispevala k nastanku posebne škode, ki naj bi jo navedena obveznost preprečevala, je treba ugotoviti, da bi lahko ta neizpolnitev obveznosti, tudi če je ni mogoče obravnavati kot edini vzrok za škodo, dovolj neposredno pripomogla k njenemu nastanku. Tako lahko sodišče meni, da predvidljivo ali nepredvidljivo dejanje tretje osebe ne more niti povzročiti prekinitve vzročne zveze niti pomeniti okoliščine, zaradi katere je institucija v celoti razbremenjena njene odgovornosti, saj sta oba vzroka, to je krivdna neizpolnitev obveznosti institucije in dejanje tretje osebe, prispevala k nastanku iste škode.

V teh okoliščinah se v primeru nepravilnega ravnanja, ki ga pomeni neizpolnitev obveznosti zagotovitve varnosti, ki je prispevala k nastanku posebne škode, ki naj bi jo navedena obveznost preprečevala, tudi če za institucijo ne bi bilo mogoče šteti, da nosi glavno odgovornost za škodo, te institucije ne sme šteti za sopovzročiteljico škode.

(Glej točki 72 in 84.)

3. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 92.)

4. Osnovno vodilo za uporabo člena 24 Kadrovskih predpisov je dejstvo, da uradniku nastane škoda zaradi njegovega položaja in njegovih nalog. Ta določba se torej ne uporabi, če uradniku ni nastala škoda pri opravljanju njegovih nalog.

(Glej točko 106.)

5. Sodišče Unije ostaja pristojno za presojanje odgovornosti institucije, če je ta sama ali skupaj s tretjo osebo povzročila škodo uradniku. Besedilo člena 24 Kadrovskih predpisov namreč določa, da narava odgovornosti tretje osebe ne vpliva na solidarno obveznost institucije, ki jo ima institucija kot sopovzročiteljica škode, ki je nastala uradniku pri opravljanju njegovih nalog. Ta določba dokazuje, da sodišče Unije lahko odloča o sporu, ki se nanaša na solidarno odgovornost institucije zaradi dejanja tretje osebe, saj narava odgovornosti tretje osebe ne vpliva na pristojnost sodišča Unije, da odloči o solidarni odgovornosti institucije.

(Glej točko 113.)

6. Iz prava držav članic izhaja skupno splošno načelo, v skladu s katerim nacionalno sodišče prizna solidarno odgovornost sopovzročiteljev iste škode, pri čemer šteje za pravično, da oškodovani osebi ni treba niti opredeliti deleža škode, za katerega je vsak od sopovzročiteljev odgovoren, niti nositi tveganja, da je tisti od povzročiteljev, proti kateremu je vložila tožbo, plačilno nesposoben. Načelo solidarne odgovornosti se uporablja za premoženjsko in za nepremoženjsko škodo.

(Glej točki 118 in 195.)

7. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 129)

8. Iz prava držav članic ne izhaja skupno splošno načelo, v skladu s katerim bi v okoliščinah, ko je bil uradnik med opravljanjem njegovih nalog v tretji državi umorjen v stanovanju, ki mu je bilo dano na razpolago, nacionalno sodišče dodelilo odškodnino za nepremoženjsko škodo, ki zajema telesno in duševno trpljenje, ki ga je žrtev doživljala do trenutka svoje smrti.

(Glej točki 175 in 176.)

9. Pravo držav članic izhaja iz skupnega splošnega načela, v skladu s katerim v okoliščinah, ko je bil uradnik med opravljanjem njegovih nalog v tretji državi umorjen v stanovanju, ki mu je bilo dano na razpolago, obstoj ureditve, ki zagotavlja samodejno izplačilo dajatev upravičencem po umrlem uradniku, ni ovira za to, da ti upravičenci, če menijo, da navedena ureditev ne pokriva ali ne pokriva v celoti utrpele škode, dobijo tudi odškodnino za svojo nepremoženjsko škodo z vložitvijo tožbe pri nacionalnem sodišču. V zvezi s tem iz prava držav članic izhaja tudi skupno splošno načelo, v skladu s katerim utrpele nepremoženjske škode ne more biti predmet dvojne odškodnine. Zato mora sodišče

Unije preveriti, v kolikšnem obsegu ureditev, ki zagotavlja samodejno izplačilo dajatev, v celoti, delno ali sploh ne pokriva nepremoženjske škode, ki so jo utrpeli upravičenci, preden določi odškodnino za to škodo.

(Glej točki 194 in 195.)

10. Pravo držav članic izhaja iz skupnega splošnega načela, v skladu s katerim se upravičencem, zlasti otrokom in staršem umrle osebe, prizna nepremoženjska škoda, ki se lahko povrne in zajema duševno bolečino zaradi smrti bližnje osebe. Pri določanju višine zneska nepremoženjske škode sodišče Unije ne more uporabiti preglednic, ki so določene v eni sami državi članici. Pri tem mora sodišče Unije določiti znesek *ex æquo et bono*, pri čemer mora navesti merila, ki jih je upoštevalo v ta namen.

(Glej točki 198 in 200.)